כפר עולמי · יחידה 5: יישובים כפריים ועירוניים · חוברת קטנה

המרחב הכפרי ותמורותיו

חוברת תלמיד · **בסיסי**

מרפת לצימר, מחדר אוכל לבית קפה – הכפר משנה את פניו

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: הרבה סוגים של כפר
3. חלק א׳ – מתרגלים מושגים
4. חלק ב׳ – בודקים הבנה
5. חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

מושבה
כפר ותיק שבו לכל משפחה אדמה משלה.
לדוגמה: מושבה ותיקה שהפכה לעיר.

חווה
בית אחד של משפחה בתוך השדות שלה.
לדוגמה: חוות בקר גדולה במישורים רחבים.

מושב
לכל משפחה משק, ועוזרים זה לזה.
לדוגמה: משפחה עם חממות שמוכרת יחד עם השכנים.

קיבוץ
יישוב שבו כולם חולקים הרבה דברים.
לדוגמה: חדר אוכל משותף ולינה משותפת בעבר.

יישוב קהילתי
כפר קטן שאנשיו עובדים בעיר.
לדוגמה: יישוב בגליל שתושביו נוסעים לעבוד בחיפה.

כפר ערבי
כפר ותיק שבו משפחות גדולות בונות בתים יחד.
לדוגמה: גרעין עתיק עם סמטאות ובתים חדשים סביבו.

תמורות
שינויים גדולים שקורים עם הזמן.
לדוגמה: רפת ישנה שהפכה לצימר.

מצפה
יישוב קטן על ראש הר.
לדוגמה: כמה עשרות משפחות על גבעה בגליל.

קוראים

הרבה סוגים של כפר

בעולם יש כפרים וחוות. בכפר הבתים קרובים זה לזה. בחווה יש בית אחד בתוך השדות. בישראל יש כמה סוגים מיוחדים של כפרים.

בקיבוץ חלקו פעם הכול ואכלו יחד בחדר האוכל. במושב לכל משפחה משק, אבל עוזרים זה לזה. בכפר ערבי משפחות גדולות גרות ליד הגרעין העתיק. ביישוב קהילתי רוב האנשים עובדים בעיר.

הכפר משתנה. מכונות עושות היום הרבה מהעבודה בשדה. לכן אנשים עובדים גם בתעשייה ובתיירות. במקום לול יכול לקום צימר או בית קפה.

חלק א' – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. חווה ☐ **א.** בית אחד של משפחה בתוך השדות שלה.

2. מושבה ☐ **ב.** כפר ותיק שבו משפחות גדולות בונות בתים יחד.

3. קיבוץ ☐ **ג.** יישוב שבו כולם חולקים הרבה דברים.

4. מושב ☐ **ד.** כפר ותיק שבו לכל משפחה אדמה משלה.

5. כפר ערבי

ה. לכל משפחה משק, ועוזרים זה לזה.

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: תמורות יישוב קהילתי מצפה

1. רפת ישנה שהפכה לצימר. – זו דוגמה ל־_____
2. כמה עשרות משפחות על גבעה בגליל. – זו דוגמה ל־_____
3. יישוב בגליל שתושביו נוסעים לעבוד בחיפה. – זו דוגמה ל־_____

חלק ב' – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 מה זו חווה?

- א. עיר גדולה
- ב. בית אחד של משפחה בתוך השדות
- ג. בניין גבוה
- ד. נמל

2 איפה אכלו פעם כולם יחד בחדר האוכל?

- א. בקיבוץ
- ב. בחווה
- ג. בעיר
- ד. בנמל

3 מה מיוחד במושב?

- א. אין בו משפחות
- ב. כולם גרים בבית אחד
- ג. לכל משפחה משק, ועוזרים זה לזה
- ד. הוא על הירח

4 איפה רוב האנשים עובדים בעיר ולא בחקלאות?

- א. בחווה
- ב. ברפת
- ג. בשדה
- ד. ביישוב קהילתי

5 למה צריך היום פחות אנשים לעבודה בשדה?

- א. כי אין שדות
- ב. כי מכונות עושות הרבה מהעבודה
- ג. כי אין גשם
- ד. כי כולם ישנים

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

		נכון	לא נכון
1	בחווה הבתים צמודים זה לזה.		
2	במושב לכל משפחה יש משק משלה.		
3	היום יש בכפרים גם צימרים ובתי קפה.		
4	ביישוב קהילתי כולם חקלאים.		

חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 באיזה סוג של יישוב כפרי הייתם רוצים לגור? למה?

התחילו כך: הייתי רוצה לגור ב... כי...

2 כתבו שינוי אחד שקרה בכפר.

התחילו כך: פעם... היום...

כרטיס יציאה – המרחב הכפרי ותמורותיו

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 מה ההבדל בין כפר לחווה?

2 כתבו שני סוגים של יישובים כפריים בישראל.

3 תנו דוגמה לשינוי בכפר.

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה